

0 sprawiedliwej transformacji w Bytomiu

Bytom to przykład miasta, które szczególnie ucierpiało wskutek procesów restrukturyzacji górnictwa. Dziś spotykamy się z przedstawicielami miast z całej Europy, które zmagają się z takimi samymi problemami, jak Bytom. Naszym celem jest podzielenie się doświadczeniami, by wspólnie wypracować rozwiązania, które pozwolą złagodzić skutki transformacji górniczej w Europie – mówił prezydent Bytomia Mariusz Wołosz, podczas otwarcia III Forum Burmistrzów na Rzecz Sprawiedliwej Transformacji, które odbyło się w Bytomiu 24 września.

Forum Burmistrzów na Rzecz Sprawiedliwej Transformacji to wydarzenie, które umożliwia wymianę doświadczeń między burmistrzami miast górniczych, które w ciągu kolejnych dekad będą przechodzić proces transformacji energetycznej. Organizatorem wydarzenia jest fundacja WWF Polska. III edycja Forum, która odbywa się w Bytomiu jest okazją do omówienia perspektyw związanych z Funduszem Sprawiedliwej Transformacji, który ma pomóc miastom i regionom, ponoszącym skutki ekonomiczne, społeczne i środowiskowe wynikające z działalności górniczej.

Połacy, Rumunii, Niemcy i Bośniacy o sprawiedliwej transformacji

W III Forum Burmistrzów na rzecz Sprawiedliwej Transformacji wzięli udział przedstawiciele miast i regionów, których gospodarka była lub jest oparta na węglu kamiennym lub brunatnym. Wśród burmistrzów i prezydentów górniczych miast znaleźli się m.in. przedstawiciele polskiego Wałbrzycha i Jastrzębia-Zdroju, bułgarskiej Starej Zagory, niemieckich Weisswasser i Guben, greckiego Kozani, rumuńskiego Petroszany czy słoweńskiego Hrastnika.

W Europie nadal w wielu miejscach działają kopalnie, których działalność wpływa na funkcjonowanie nie tylko miast, ale całych regionów. Nawet po likwidacji zakładów górniczych miasta muszą sobie radzić ze skutkami eksploatacji górniczej, która niejednokrotnie odczuwana jest przez wiele dziesięcioleci – mówił podczas Forum były premier i przewodniczący Parlamentu Europejskiego Jerzy Buzek. Dlatego też odejście od węgla musi zostać przeprowadzone w czasie oraz we współpracy wszystkich zaangażowanych państw, regionów i miast. Tylko wówczas możemy osiągnąć sukces – dodał Jerzy Buzek.

Podczas Forum zwracano także uwagę na błędy, jakie popełnione w trakcie procesów restrukturyzacyjnych w wielu regionach Europy, w tym m.in. na Górnym Śląsku.

Transformacja górnicza – zadanie na lata

Zaplanowanie transformacji górniczej to jedno z najważniejszych zadań, jakie przed nami stoi. Jest to konieczne, aby miasta, które zostaną nią objęte mogły z niej skutecznie skorzystać. Aby jednak zaplanować jakiegokolwiek programy czy projekty niezbędne jest podanie dokładnej daty odejścia od węgla – mówił Mirosław Proppe, prezes WWF Polska. Bytom jest jednym z symboli transformacji górniczej. Miasto uzależnione przez dziesięciolecia od górnictwa przeszło transformację górniczą, ale wciąż potrzebuje pomocy, aby zniwelować jej skutki, jakie wciąż są tu odczuwane – dodał Mirosław Proppe.

Uczestnicy Forum w Bytomiu, zarówno z Polski, jak i zagranicy podkreślali, że odejście od węgla to wyzwanie, przed którym stoi wiele europejskich gospodarek, zwłaszcza w Europie Środkowo-Wschodniej i Południowej. Kluczowe wyzwanie polega jednak na tym, aby zmiana ta przebiegała w sposób planowy i bezpieczny dla mieszkańców regionów, w których ma miejsce wydobywanie lub spalanie węgla. W trakcie dyskusji podjęto również kwestię finansowych wyzwań związanych z

przeprowadzeniem procesu sprawiedliwej transformacji, doboru kluczowych inwestycji, które mają pomóc zrewitalizować pogórnice obszary, a także doświadczeń związanych z dotychczasowymi działaniami w zakresie rewitalizacji i przywracania funkcji obszarom poprzemysłowym.

Poważne zmiany czekają Polskę, gdzie ponad 70% energii pochodzi z węgla, a ceny energii elektrycznej są jednymi z najwyższych w Europie. Dobrze przeprowadzona transformacja górnicza jest szansą dla wielu gospodarek europejskich, gdzie węgiel wciąż odgrywa ważną rolę, jako surowiec energetyczny – mówił Jerzy Buzek.

Nic o nas bez nas – samorzady kluczowe w sprawiedliwej transformacji

Skuteczne przeprowadzenie procesu transformacji górniczej bez udziału samorządów nie jest możliwe. To samorzady będą filarem sprawiedliwej transformacji, bowiem to właśnie one są źródłem informacji o prawdziwych potrzebach mieszkańców – podkreślał Mariusz Wołosz, prezydent Bytomia.

Bytom jest jednym z miast, które stara się o pozyskanie środków z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Pieniądze pozyskane z FST mają być przeznaczone na inwestycje i rewitalizację, a środki te mają złagodzić skutki społeczno-gospodarcze transformacji terenów pogórnicznych i poprzemysłowych w mieście.

Inicjatywa jaką jest Forum Burmistrzów powstała w ramach projektu Regions Beyond Coal, realizowanego m.in.: przez WWF Polska. Inauguracja Forum miała miejsce w 2018 roku w Kazani – w Zachodniej Macedonii, regionie Grecji. Z kolei druga edycja odbyła się rok później, w niemieckim miasteczku Weisswasser – regionie wydobywania węgla brunatnego. Na miejsce trzeciej edycji Forum wybrano Bytom, który już od przełomu XVIII i XIX wieku związany jest z wydobywaniem węgla kamiennego i przemysłem okołogórnicznym.

Źródło: Tomasz Sanecki / UM Bytom